

חג הפסח

"וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֵלֵיכֶם בְּנֵיכֶם
 מַה הָעֲבוּדָה הַזֹּאת לָכֶם וְאָמַרְתֶּם
 זֶבַח פֶּסַח הוּא לַד' אֲשֶׁר פָּסַח עַל
 בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ
 אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בְּתֵינֵנוּ הִצִּיל..."
 (שְׁמוֹת, פָּרָק י"ב, פְּסוּקִים כ"ו-כ"ז)

סוכת שש
 ידום וכרובן על גדות
 ידם
 בן הקרנם אבן שאר יקת
 רטב בורסת ויסך
 איה: יאית קרן הערים
 פרא פרי האדמת
 וטבל יתן לבנ בית
 ארת בן חכמת ויהק איה
 לשב חלקם וכבחו חלק ארד
 חתת הבשר וחלק ארז עם
 שליפת
 כול שני תבטלן נטון ודע
 שה עליו כוס יביעה כב
 כבוטלת כבים
 כוס שני השקין חסל טוב
 הערה

ישותין
 סוד
 ויקח
 וישיב
 ובחוקין

חג הפסח

ב-י"ד (בארבעה עשר) בחודש ניסן חל חג הפסח. הוא נמשך שבועה ימים. חמשת הימים של החג בין היום הראשון ובין היום השביעי, נקראים ימי חול- המועד.

פסח על שום מה? על שום קורבן הפסח, שהקריבו בני ישראל. בזכות קורבן הפסח "פסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים". הקדוש-ברוך-הוא פגע בבנים הבכורים של המצרים, אך בבכורים של בני ישראל הוא לא פגע. הוא פסח (עבר, דילג) על דלתות הבתים של בני ישראל, על כן נקרא חג הפסח בשם זה.

אנו חוגגים את חג הפסח לזכר יציאת מצרים. כאשר בני ישראל היו במצרים, הם עבדו שם עבודה קשה מאוד. המצרים "עשו" להם חיים קשים ומרים, ככתוב: "וימררו את חייהם בעבודה קשה". משה רבנו ביקש מפרעה המלך: "שלח את עמי", אבל פרעה לא הסכים. אלוהים העניש את המצרים בעשר המכות. רק לאחר המכה האחרונה, מכת בכורות, יצאו בני ישראל ממצרים. המנהיג, משה רבנו, הוא שהוציא אותם משם, מ"בית עבדים". באותו יום הם יצאו מעבדות לחרות (חופש), לכן חג הפסח נקרא בתפילה זמן חרותנו.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עָזְבוּ אֶת מִצְרַיִם בְּחִיפְזוֹן (מַהֲרָה), כִּי פָּחְדוּ מִפְּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם. הֵם
לֹא הִסְפִּיקוּ לְאַפּוֹת לֶחֶם וּלְהַכִּין אוֹכֵל לַדֶּרֶךְ. הַבָּצֵק שֶׁלָּהֶם לֹא הִסְפִּיק לְהַחֲמִיעַ,
לָכֵן אָפוּ בַּמָּקוֹם זֶה מִצוֹת. מִכָּאן נִקְרָא הַחַג בַּמִּקְרָא גַם חַג הַמִּצוֹת, שֶׁבוֹ אָסוּר
לְאָכוֹל חֶמֶץ.

כְּשֶׁבָּרְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, רָדַף אַחֲרֵיהֶם הַצְּבָא הַמִּצְרִי, גַּם כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לַיָּם
סוּף. כָּאן קָרָה יָם גְּדוֹל: הַיָּם נִבְקַע (נִקְרַע) לְשָׁנַיִם. הַמִּצְרַיִם טָבְעוּ בַיָּם, וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל הִצְלִיחוּ לַעֲבוֹר בְּתוֹכוֹ "בַּחֲרָבָה" (בַּמָּקוֹם שֶׁאֵין מַיִם). בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ
בַּמִּדְבָּר אַרְבַּעִים שָׁנָה בְּדַרְכָם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּדֶרֶךְ קָרוּ לָהֶם נְסִים נוֹסָפִים,
לְמִרוֹת זֹאת חֵייהֶם בַּמִּדְבָּר הָיוּ קִשִּׁים, וְהֵם הִתְלוֹנְנוּ בְּפָנַי מִשֶּׁה וְאֶהְרֹן עַל
הַסֶּבֶל שֶׁלָּהֶם. אָבֵל בַּמִּדְבָּר הֵם עָבְרוּ תְהִלֵּךְ חִינוּכִי, שֶׁבִסוּפוֹ הֵם הִפְכוּ לַעַם.

קְרִיצַת יַם סוּף

חג פסח חל בחודש האביב, שבו היתה יציאת מצרים. בהתקרב החג מתכוננים ומנקים את הבית. מכינים את המטבח לקראת פסח, מנקים ומכשירים את כל הכלים. בלילה שלפני ערב פסח עורכים בדיקת חמץ (מחפשים אחר חמץ). בבוקר מבערים (שורפים) אותו.

האירוע המרכזי של הפסח הוא "ליל הסדר". בליל הסדר יושבים כל בני המשפחה מסביב לשולחן ערוך, קוראים ב"הגדה של פסח", אוכלים את סעודת החג ושותים ארבע כוסות יין. ארבע כוסות היין מסמלות את השחרור משעבוד מצרים - את היציאה מעבדות לחרות.

האחדות היא אחד הסימנים של החג הזה. אחדות העם ואחדות המשפחה. כל בני המשפחה באים ויושבים סביב שולחן אחד ביחד. נהוג להזמין גם עניים ואפילו אנשים זרים, שאין להם מקום להיות בו בליל הסדר, ככתוב בהגדה: "כל דכפין ייתי ויכל, כל דצריך ייתי ויפסח" (מי שרעב יבוא ויאכל, מי שצריך יבוא ויעשה את הפסח). בליל הסדר נהוג להשאיר כיסא ריק וכוס יין לאלהו הנביא.

המטרה החשובה של ליל הסדר היא לספר את סיפור יציאת מצרים לדור הצעיר, לילדים ולכל מי שיושב מסביב לשולחן. מספרים את הסיפור כדי

שֶׁהַבְּנִים יִסְפְּרוּ אוֹתוֹ לְבְנֵיהֶם, וְכִךְ יַעֲבוֹר סִיפּוֹר יְצִיאַת מִצְרַיִם מִדּוֹר לְדוֹר
וְלֹא יִשְׁכַּחוּ אוֹתוֹ. בַּהֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח כָּתוּב: **"וְהִגַּדְתָּ לְבְנֶךָ"**. מִכַּאן בָּאָה הַמִּילָה
"הֲגָדָה", מִלְשׁוֹן **"לְהַגִּיד"** – לְסַפֵּר. אֶת לַיִל הַסֵּדֶר מְסִימִים בְּמִשְׁפָּט אוֹפְטִימִי:
"לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם". אוֹמְרִים מִשְׁפָּט זֶה בְּיִשְׂרָאֵל וּבְכֹל מְקוֹם בְּעוֹלָם.
הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח, שְׁגֵם הוּא יוֹם טוֹב, נִקְרָא שְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח. עַל פִּי חֲזו"ל,
חוֹגְגִים אוֹתוֹ לְזָכֶר קְרִיעַת יַם סוּף וְהַצֵּלַת עַם יִשְׂרָאֵל מֵהַמִּצְרִיִּם, לְכֵן קוֹרְאִים
בּוֹ אֶת שִׁירַת הַיָּם.

"וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְהַעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחַרְבָּה."
(מִתּוֹךְ הַהֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח)

ענו על השאלות.

1. מתי חל חג הפסח?

2. מדוע נקרא חג הפסח בשם זה?

3. תארו את החיים של בני ישראל במצרים.

4. מדוע העניש אלוהים את המצרים בעשר המכות?

5. מדוע נקרא החג בתפילה בשם "זמן חרותנו"?

6. מדוע נקרא החג גם "חג המצות"?

7. איזה נס קרה ביום סוף?

8. תארו את חיייהם של בני ישראל במדבר.

9. איך מתכוננים לחג הפסח?

10. האחדות היא אחד מסימני חג הפסח. הסבירו.

11. לזכר מה חוגגים את היום השביעי של פסח?

12. מה המטרה של ליל הסדר?

13. מה אומרים בסיום ליל הסדר?

**"וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר:
בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה ד' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם"
(שמות, פרק י"ג, פסוק ח')**

השלימו את המילים החסרות בקטע.

חג הפסח חל בחודש _____, הוא חודש האביב. החג נמשך _____
ימים.

חמשת הימים של החג בין היום הראשון ובין היום השביעי נקראים
_____ . חג הפסח נקרא כך משום שה' _____ על הבתים

של בני ישראל, כשפגע בבנים הבכורים של המצרים. מי שהוציא את בני
ישראל ממצרים היה _____ . אנו חוגגים את החג לזכר _____ ולזכר

ה _____ שקרה ביום סוף. המצרים _____ בים, ואלו בני ישראל ניצלו.
הם הלכו במדבר _____ בדרךם לארץ ישראל. חיייהם במדבר היו _____

והם _____ בפני משה ואהרן על ה _____ שלהם. בסופו של דבר הם
הפכו ל _____ .

לכבוד החג _____ את הבית, _____ את המטבח, ו _____
את הכלים. בערב שלפני החג בודקים _____ ולמחרת בבוקר _____

אותו.

בליל הסדר קוראים ב _____ . מקור המילה "הגדה" הוא במילים
" _____ " _____ . ארבע כוסות היין ששותים בליל הסדר _____

את השחרור מה _____ במצרים.

השלימו את המילה הנרדפת, כפי שהיא מופיעה בקטע.

_____	שורפים	_____	עבר, דיג
_____	חופש	_____	חודש האביב
_____	רץ אחרי	_____	מועד
_____	פירוד	_____	מהר

כתבו את המילה ההפוכה, כפי שהיא מופיעה בקטע.

_____	פירוד	_____	הנאה
_____	חרות	_____	שבע
_____	מתוקים	_____	יום חול

סמנו רק את התשובות שאינן נכונות.

1. המשפחה מאוחדת סביב שולחן הסדר.
2. לא מכניסים אנשים זרים הביתה בליל הסדר.
3. מחכים לאליהו הנביא.
4. קוראים בהגדה.
5. שותים יין ללא הגבלה.
6. מסימים את הסדר במילים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה".

סַמְנוּ אֶת הַתְּשׁוּבָה הַנְּכוֹנָה.

1. מָה בִּיקָשׁ מִשָּׂה מִפְּרָעָה?

- שְׁלֹא יַעֲבִיד קֶשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
- שְׁיִשְׁחָרַר אֶת הָעָם.
- שְׁיִתֵּן לָעָם חוֹפְשׁוֹת גְּדוּלוֹת יוֹתֵר.

2. מָתִי יֵצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם?

- לְאַחַר מַכַּת בְּכוֹרוֹת.
- אַחֲרֵי שֶׁהַחֲלִיטוֹ לְבָרוּחַ.
- אַחֲרֵי שֶׁסִּיְמוּ אֶת עֲבוֹדָתָם.

3. מַדּוּעַ אָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִצֹּאת פְּשִׁיָּצָאוּ מִמִּצְרַיִם?

- כִּי לֹא קִיבְּלוּ מִהַמִּצְרַיִם אוֹכֵל אַחֵר.
- כִּי הִלָּחֵם הָיָה יָקָר.
- כִּי מִיָּהָרוּ לָצֵאת, וְהִבְצִק שְׁלָהֶם לֹא הִסְפִּיק לְהַחֲמִיץ.

4. מָה עוֹשִׂים עִם הַחֲמֵץ?

- מְבַעְרִים אוֹתוֹ בְּעֶרֶב הַחֵג.
- מְבַעְרִים אוֹתוֹ בְּבוֹקֵר שְׁלִמְחַרַּת בְּדִיקַת הַחֲמֵץ.
- זוֹרְקִים אוֹתוֹ לֶפֶת.

* * *

תְּשִׁיבָה חַג הַפֶּסַח

מְאוּזָן (מִיָּמִין לְשִׂמְאֵל)

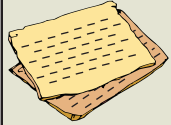
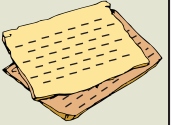
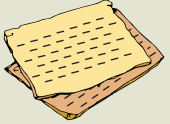
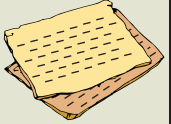
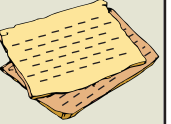
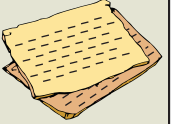
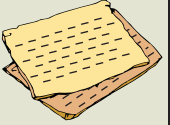
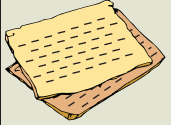
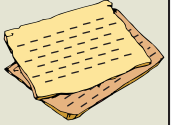
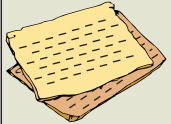
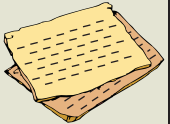
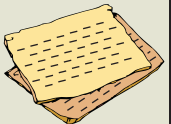
- 4-1 העוֹנָה שְׁבֵה חָל חַג הַפֶּסַח.
13-11 מִי שֶׁמְסִיעַ אוֹתָנוּ הוּא...
17-15 אוֹכְלִים רַק בְּפֶסַח.
23-21 העוֹנֵשׁ שְׁקִיבְלוּ הַמְצָרִים הוּא...
27-25 חַג הָאָבִיב הוּא חַג ...
34-32 עוֹרְכִים אוֹתוֹ בְּלִילָה הָרֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח _ _ _ .
37-35 הַהִיפֵךְ מְאָדָּם חוֹפְשִׁי.
39-38 לָבֶן וְנָקִי
48-46 הֵם שֶׁעָבְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא יָם ...

מְאוּנָךְ (מִלְמַעְלָה לְמַטָּה)

- 23-2 אוֹכְלִים אוֹתָהּ בְּלִיל הַסֵּדֶר.
11-4 יִצְחָק הוּא הַ _ _ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ.
13-6 מִילָה אַחֲרַת לְמוֹעֵד...
21-7 יֵשׁן וְרָאָה חֲלוֹם בְּלִילָה.
36-15 כּוֹתְבִים אוֹתוֹ וְשׁוֹלְחִים בְּדוֹאָר.
33-12 מְנַקִּים אֶת הַבַּיִת מִן הַ פֶּסַח עַד הַטְּפָחוֹת*.
39-25 בְּמַכַּת בְּכוֹרוֹת ה' _____ עַל בְּתֵי יִשְׂרָאֵל.
48-27 לַחֲזָרֶת יֵשׁ טַעַם _ _ _ .
42-35 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִפְכוּ לְ _ _ .
44-37 בַּיִת הַמְּשֻׁפֵּט _ _ אֶת הָעִבְרִיָּנִים.
38-31 הֶלֶךְ מְהֵרָה מְאוֹד.

*מִהֶתְחִלָּה וְעַד הַסּוֹף

תְּשִׁבַּע פֶּסַח

6		4	3	2	1	
13	12	11		9		7
	19		17	16	15	14
27	26	25		23	22	21
34	33	32	31		29	
41		39	38	37	36	35
48	47	46		44		42

”כָּל הַמַּרְבֵּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשִּׁבְחַ”

(מתוך ההגדה)

הָא לַחֲמַא עֲנִיא

מקור

תרגום

הָא לַחֲמַא עֲנִיא דִּי אֶכְלוּ
אֲבֵהֶתְנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם.

זֶהוּ לַחֶם הָעוֹנֵי שֶׁאֶכְלוּ
אֲבוֹתֵינוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם.

כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וַיִּיכַל,
כָּל דְּצָרִיךְ יִיתִי וַיִּפְסַח.

כָּל הָרָעֵב יָבוֹא וַיֵּאכַל,
כָּל הַצָּרִיךְ יָבוֹא וַיִּשְׁתַּתֵּף בְּפִסַּח.

הַשְּׁתָא הָכָא,

הַשְּׁנָה כָּאן,

לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא

לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

דְּיִשְׂרָאֵל.

הַשְּׁתָא עֲבָדִי,

הַשְּׁנָה עֲבָדִים,

לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּגֵי חוֹרִין.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּגֵי חוֹרִין. (חופְשֵׁיִים)

הַקְטַע נֶאמַר בְּלִשׁוֹן הָאֲרָמִית, כִּי הָעַם דִּיבַר בְּלִשׁוֹן זֶה, וְחָשׁוּב הָיָה לְהִתְחִיל

לְקַרְוֹא אֶת הַהֲגָדָה בְּאֲרָמִית כְּדִי שְׁהָעַם יָבִין אוֹתוֹ.

בְּיָמֵינוּ קוֹרְאִים קְטַע זֶה כִּי רַבִּים מֵאִתְּנֵנוּ הַיְהוּדִים בְּגוֹלָה, נִמְצְאִים בְּאַרְצוֹת

שְׁבָהֵן הֵם אֵינָם יְכוּלִים לְעָרוֹךְ "סִדְר", וְלוֹמַר "לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְשָׁנָה

הַבָּאָה בְּגֵי חוֹרִין". לְכֵן קוֹרְאִים קְטַע זֶה לְאוֹת הַזְּדֵהוֹת עִם אַחֵינוּ בְּאַרְצוֹת

הַמְּצוּקָה.

מתחו קו בין המילה בארמית לפירושה בעברית.

ארמית	עברית
לחמא	ארץ
ארעא	אבותינו
אבהתנא	לחם
כל דכפין	כל הצריך
פסח	כל הרעב
ייתי	השנה
דצריך	שתתף בפסח
הכא	עבדים
השתא	בוא
עבדי	הבאה

פיצוח חמץ

בלילה שלפני ערב פסח בודקים את החמץ לאור הנר.

בודקים מיד בתחילת הלילה.

הַשׁוֹלְחָן בְּסֵדֶר פֶּסַח

* מְנִיחִים שְׁלוֹשׁ מִצּוֹת, בְּאַחַת הַמִּצּוֹת מְשַׁתְּמָשִׁים לְאַפִּיקוֹמָן.

בְּגִמְרַת הַסְּעוּדָה אוֹכְלִים אֶת הָאַפִּיקוֹמָן.

* מְסַדְרִים בְּקַעֲרַת הַפֶּסַח: זְרוּעַ, בִּיצָה, מְרוֹר, חֲרוּסֶת, חֲזָרֶת וְכַרְפֶּס.

* בְּסֵדֶר הַפֶּסַח שׁוֹתִים אַרְבַּע כּוֹסוֹת יַיִן. מוֹזְגִים כּוֹס יַיִן לְאַלְיָהוּ הַנְּבִיא.

בְּחַג הַפֶּסַח מְבָרְכִים זֶה אֶת זֶה:

חַג שְׂמֵחַ!

מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה!

חֲגִים וְזַמְנִים לְשִׂשׁוֹן!